

Sepsi D. Tibor:

Veszélyezteteti-e az internetes szólásszabadságot az AB kommentekkel kapcsolatos határozata?

Az Alkotmánybíróság 19/2014. (V.30.) AB határozatának elemzése

Tekintettel arra, hogy az internet és a blogoszféra világa egy emberként háborodott föl az Alkotmánybíróság (AB) legutóbbi, kommenteléssel kapcsolatos határozatán, igyekeztünk mi magunk is tüzetes vizsgálat alá vetni az ominózus AB döntést. A tárgyilagos vizsgálat lefolytatását és nemzetközi kitekintést követően arra jutottunk, hogy a helyzet korántsem olyan borús, mint ahogy azt egyes sajtóorgániumok beállítják.

Az AB határozatát¹ fogadó sajtóvisszhang és felháborodás méreteit tekintve akár arra a következtetésre is juthatnánk, hogy az AB beütötte az utolsó szöveget a honi sajtó- és szólásszabadság koporsójába azzal, hogy megállapította az internetes oldalak üzemeltetőjének objektív felelősségét az oldalon megjelenő kommentekért. Újságcikkek születtek a következő címeikkel: „Az AB komment-döntése veszélyezteteti a véleménynyilvánítás szabadságát”,² „A kommentekkel összefüggő ítélet tovább csorbíthatja a véleménynyilvánítást”³ és talán a pozitivdirekt.com tette a leghajmeresztőbb megállapítást: „Senki sincs biztonságban: akár a Facebook-oldalunkra mások által írt tartalomért is felelünk!”⁴

De valóban ennyire drasztikus fordulatot hozott az AB vitatott határozata?

Az ügy és a határozat lényege. A *ratio decidendi*

Az AB döntés alapjául szolgáló konkrét ügyben a Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete (MTE) közleményben ítélte el az ingatlan.com üzemeltetőjének általános szerződési feltételeit, mert állítása szerint az tisztességtelen feltételeket tartalmazott. A rendes bírósági ítéletek és a Kúria felülvizsgálati határozata szerint a közlemény nem, viszont a közlemény alatt megjelenő kommentek sértőek és indokolatlanul lealázóak voltak, illetve ezek tekintetében a honlap üzemeltetője és nem a komment szerzője felelős.

Az MTE által benyújtott alkotmányjogi panaszt az AB nem találta megalapozottnak, mert megítélése szerint **nem alkotmányellenes a rendes bíróságok által alkalmazott**

---

¹ 19/2014. (V.30.) AB határozat.

² Az AB komment-döntése veszélyezteteti a véleménynyilvánítás szabadságát:

<http://nol.hu/belfold/az-ab-komment-dontese-veszelyezteteti-a-velemenynyilvanitas-szabadsagot-1465109>
(Letöltve: 2014.10.28.).

³ A kommentekkel összefüggő ítélet tovább csorbíthatja a véleménynyilvánítást:
http://m.napi.hu/magyar_gazdasag/a_kommentekkel_osszefuggo_itelet_tovabb_csorbithatja_a_velemenynyilvanitast.581992.html (Letöltve: 2014.10.28.).

⁴ Senki sincs biztonságban: akár a Facebook-oldalunkra mások által írt tartalomért is felelünk!
<http://proaktivdirekt.com/magazin/cikk/senki-nincs-biztonsagban-akar-a-facebook-oldalunkra-masok-altal-irt-tartalomert-i> (Letöltve: 2014.10.28.).

felelősségi alakzat (a honlap üzemeltetőjének objektív felelőssége), illetve e felelősségtől álláspontja szerint az sem mentesíti az üzemeltetőt, hogy moderálja-e a honlapon megjelenő kommenteket vagy nem. Az AB szerint „a jogsértő közleményekért való felelősség (és adott esetben a helyállási kötelezettség) független a moderálástól: egyedül a jogsértő közlés tényén alapszik.”

Az AB döntése tehát egyáltalán nem lazít a kommenteléssel kapcsolatos jogi kereteken, de a határozat lehetséges megítélését árnyalja néhány további körülmény is.

A bírósági gyakorlat alapján a honlap kártérítés-fizetésre kötelezése nem jellemző

Az elmúlt években a kommentekért való felelősség kérdése egyre többször rendes bírósági fórumok elé, és jellege folytán az internetes sajtó érdeklődésének homlokterébe került:

- közismertté vált a Lázár János által kezdeményezett személyiségi jogi per,⁵
- már egy a Pécsi Ítéltáblán jogerősen elbírált eset bekerült a Bírósági Döntések Tárába BDT 2013.2904számon, illetve
- a jelen ügy alkotmányossági megítéléséről AB határozat is született.

Ezen ügyek közös jellemzője, hogy **a rendes bíróságok már eddig is alkalmazták a honlap üzemeltetőjének objektív felelősségének elvét**, és a Lázár-ügy kivételével (ahol a bíróság által jóváhagyott egyezség zárta le a jogvitát) a bíróságok kártérítésre nem, **csak a perköltségek megfizetésére kötelezték az alpereseket**. Ez a gyakorlat illeszkedik a – Stumpf István alkotmánybíró különvéleményében is idézett – BDT 2013.2904 számú bírósági döntésben is kimondott elvhez, miszerint „az interneten hozzáférhető honlap fenntartója (közvetítő szolgáltató) akkor tartozik polgári jogi felelősséggel a honlapra mások által feltöltött ún. kommentek jóhírnevet sértő tartalmáért, ha a tudomásszerzést követően haladéktalanul nem intézkedik a jogsértő tartalom eltávolítása iránt.”

Tekintettel arra, hogy az AB határozata csak a honlap üzemeltetőjének objektív felelősségéről rendelkezik, de a jogsértés szubjektív szankciójáról nem, ezért álláspontunk szerint az AB kommentekkel kapcsolatos döntése a fent részletezett bírósági gyakorlatot nem teszi zárójelbe és nem írja felül.

Az internetes hírportálok és a Web 2.0 elkülönítése

Az AB határozat megítélése szempontjából nagyon fontos körülmény, hogy a többségi vélemény különbséget tesz a hírportálok illetve a Web 2.0 (blogok, Facebook, stb.) üzemeltetőinek felelőssége között. A többségi vélemény szerint „jelentős különbség van az internetes oldal üzemeltetője által szerkesztett, és ekként tartalmi egységet alkotó (tartalom)szolgáltatás és az úgynevezett Web 2.0, vagyis a közösségi oldalak és a tisztán véleményoldalak között [...]. Ez utóbbiaknak nincs szerkesztőjük, és ezért nem is lépnek

---

⁵ Félmilliót fizetnek egy Lázár Jánost sértő kommentért:

<http://www.origo.hu/itthon/20130723-lazar-janos-felmillio-forintot-kap-egy-serto-kommentert.html>

(Letöltve: 2014.10.28.).

fel tájékoztatási vagy hasonló igénnyel: céljuk az internetes közösségbe tartozók közötti eszmecsere, egyáltalán, a kommunikáció lehetőségét biztosítani.”

Ez alapján tehát a fent idézett pozitivdirekt.com-on megjelent cikk – amely már a Facebook-os bejegyzések alatt megjelenő kommentektől is félti az internetezőket, – olyan következtetést von le az AB határozatából, amely teljesen ellentétes annak tartalmával. **A blogjaink és Facebook-bejegyzéseink alatt megjelenő kommentek miatt nem perelhetnek bennünket sikerrel.**

Paczolay Péter és Stumpf István párhuzamos ill. különvéleménye

További, bizakodásra okot adó körülmény, hogy az AB határozathoz fűzött párhuzamos és különvéleményekből látható: vannak olyan alkotmánybírák a taláros testületben, akik hajlanak a kommentekkel kapcsolatos felelősség cizelláltabb megítélésére.

Paczolay Péter alkotmánybíró párhuzamos véleményében hiányolja a többségi véleményből a konkrét ügy körülményeinek részletes elemzését és a honlap üzemeltetői felelősség differenciálását. Álláspontja szerint fontos, hogy a kérdéses komment beazonosítható vagy névtelen személytől származik-e, hiszen a „névtelen felhasználói kommentek az esetek túlnyomó részében eleve nem képesek jelentős jogsérelmet okozni,” illetve az is jelentős körülmény, hogy a jogsértő kommentre tekintettel mikor alkalmazzák a szubjektív jogkövetkezményt (kártérítés, sérelemdíj) is. Ehhez kapcsolódóan az AB elnöke kimondja, hogy a felrőhatóság körében „az felel meg a szólásszabadság korlátozása arányosságának, ha kizárólag a kifogásolt bejegyzés jelzést követő eltávolítását (*notice and take down*) követeljük meg.”

Stumpf István alkotmánybíró különvéleményében lényegében szintén a felelősségi esetek differenciálását hiányolja a többségi véleményből (álláspontja szerint az objektív felelősségi alakzatnál arányosabb/enyhébb jogkövetkezmény a honlap üzemeltetőjének mögöttes felelőssége a kommentet szerző személyének sikertelen azonosítása esetén vagy az ún. *notice and take down* rendszer alkalmazása), és nem tartja kielégítőnek a honlap üzemeltető objektív felelősségének arányossága melletti többségi érveket. Az AB határozatban megfogalmazott hírportál és Web 2.0 elkülönítés kapcsán a különvéleményt megfogalmazó alkotmánybíró hozzáteszi, hogy „a többségi Indokolás fent hivatkozott részében nem azonosíthatóak teljesen világosan azok az ismérvek, amelyeknek megfelelő internetes oldalakkal szemben érvényesíthető a jelen ügyben a többségi Indokolás által arányosnak minősített felelősségi alakzat.”

Paczolay Péter párhuzamos véleményének utolsó mondatai arra utalnak, hogy a fenti felelősségdifferenciálást azért nem tette (még) magáévá a többség, mert az alapul fekvő tényállás szerint jelen ügyben a kártérítés vagy sérelemdíj fizetési kötelezettség fel sem merült. Mint az alkotmánybíróság elnöke fogalmaz: „a honlap üzemeltetőjének felelősségi körét most még alkotmányosan meghúzó jogértelmezés könnyen eredményezhet a szólásszabadságot aránytalanul korlátozó döntéseket,” így más esetekben minden bizonnyal szükség lesz az árnyaltabb indokolásra.

A DELFI-ügy

Az AB határozatot, és az annak nyomán veszélyeztetve látott véleménynyilvánítási szabadság helyzetét (ld. nol.hu cikk) más megvilágításba helyezi az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) előtti DELFI-ügy⁶ Ebben az észtországi hírportálon közzétett kommentekkel kapcsolatos ügyben az észti bíróságok szintén megállapították a honlap üzemeltetőjének objektív felelősségét, és kártérítés fizetésére is kötelezték a honlap üzemeltetőjét. Az EJEB első fokon megállapította, hogy **nemcsak az objektív felelősségi alakzat alkalmazása nem ellentétes az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény 10. cikkével** (véleménynyilvánítás szabadsága), **de elfogadható mértékűnek tartotta a 350 euró összegű kártérítést is.**

Az ügy jelenleg az EJEB Nagykamara előtt van, így másodfokon az ügy megítélése még változhat. Jelen állás szerint azonban az EJEB úgy ítéli meg, hogy a honlap üzemeltetőjének objektív felelőssége nem korlátozza aránytalanul a szólásszabadságot, és az AB vitatott határozata csak illeszkedik ehhez a nemzetközi tendenciához. Ettől függetlenül persze megengedett újságírói túlzás lehet a véleménynyilvánítás szabadságának féltése, feltéve, ha egyéb ügyekben sem fogadják el az EJEB, mint az emberi jogok és alapvető szabadságok nagytekintélyű szakértőjének az állásfoglalását.

Következtetések

Kétségtelen, hogy az AB határozata és az abban foglalt indoklás több szempontból is kritizálható és nyilvánvalóan kiegészítésre szorul: ezeket a hiányosságokat nagyszerűen összefoglalják a fentebb már idézett **párhuzamos és különvélemények**, illetve annak kifejtésével is adós marad a többségi vélemény, hogyha egyszer a rendes bíróságokkal ellentétben álláspontjuk szerint az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Ektv.) alkalmazható az ügyben, akkor az indítványozó MTE által hivatkozott, **az Ektv.-ben előírt tárhelyszolgáltatói korlátozott felelősségi szabály miért nem alkalmazható a jelen ügyben.**

Az AB határozatának fenti hiányosságai ellenére is talán túlzás azt állítani, hogy a döntéssel a véleménynyilvánítás szabadsága egyértelműen és súlyosan sérült. Leginkább az igyirnankmi.atlatszo.hu oldalon megjelent, visszafogottságra intő cikkel⁷ értünk egyet: az AB ugyan nem lazította, de egyértelműen nem is szigorította a fennálló jogi kereteket.

---

⁶ *Delfi AS v. Estonia* No. 64569/09 (11 October 2013). Elérhető: [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635#{"itemid":\["001-126635"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-126635#{) (Letöltve: 2014.10.28.).

⁷ *Jogi felelősség a kommentekért: pánikba azért nem kéne esni*: <http://igyirnankmi.atlatszo.hu/2014/05/30/jogi-felelosseg-a-kommentekert-panikba-azert-nem-kene-esni/> (Letöltve: 2014.10.28.).